

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Γλωσσική Ανάπτυξη

Ενότητα 9: Ανάπτυξη Γραμματικού Συστήματος της
Γλώσσας

Ευγενία Τόκη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τμήμα Λογοθεραπείας Γλωσσική Ανάπτυξη

Ενότητα 9: Ανάπτυξη Γραμματικού Συστήματος της Γλώσσας.

Τόκη Ευγενία
Επίκουρη Καθηγήτρια
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Θεωρητική αναφορά στο γραμματικό σύστημα ως θεμέλιο λίθο της γλωσσικής ανάπτυξης και κατάκτησης της γλώσσας.

Περιεχόμενα ενότητας

- Κατάκτηση της Γραμματικής
- Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη
- Κατανόηση Δομής των Προτάσεων

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Κατάκτηση της Γραμματικής

Κατάκτηση της Γραμματικής (1 από 23)

- Ακόμη μια φορά, για να κατανοήσουμε το πρόβλημα μάθησης που αντιμετωπίζει το παιδί, θα πρέπει να διευκρινίσουμε τι ακριβώς στοχεύει να μάθει -στην προκειμένη περίπτωση, πώς είναι οργανωμένος ο τομέας της γραμματικής. Στις γλώσσες του κόσμου, συναντούμε δύο είδη γραμματικής διαφοροποίησης: τη σύνταξη και τη μορφολογία. Μέσω της σύνταξης, έχουμε τη δυνατότητα να εκφράσουμε διαφορετικές σημασίες διαφοροποιώντας τη σειρά των λέξεων μέσα στην πρόταση.

Κατάκτηση της Γραμματικής (2 από 23)

- Οι κατηγορίες αυτές δηλώνονται με τη μορφή γραμματικών αντιθέσεων που αποκαλούνται γραμματικά μορφήματα, όπως Παρελθοντικός και Μη Παρελθοντικός Χρόνος.
- Πραγματώνονται σε συγκεκριμένα τμήματα της λέξης που αποκαλούνται μορφές ή ό,τι πιο απλά γνωρίζουμε ως επιμέρους συνθετικά των λέξεων όπως οι γραμματικές καταλήξεις των ρηματικών χρόνων.

Κατάκτηση της Γραμματικής (3 από 23)

- Μια τέτοια αντίληψη της γραμματικής είναι επομένως ίδια με αυτή του Jakobson (1968) για τη φωνολογία. Οι γλώσσες μπορεί να διαφέρουν αλλά υπάρχει ένας κοινός πυρήνας στην οργάνωση της γραμματικής.
- Εν γένει, η πιθανότητα να επιλεγούν ορισμένες κατηγορίες, π.χ. το Πρόσωπο και ο Αριθμός των ρημάτων, είναι μικρότερη από αυτή να επιλεγούν άλλες π.χ. το Ποιόν της ενέργειας και ο Χρόνος (Bybee-Hooper, 1979).

Κατάκτηση της Γραμματικής (4 από 23)

- Εάν βασιστούμε σε κριτήρια σημασιολογικά, δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε την κατηγορία Ρήμα από άλλες, π.χ. από το Επίθετο και τη Μετοχή που επίσης δηλώνουν καταστάσεις όπως έντρομος, φοβισμένος ή από το Ουσιαστικό που επίσης δηλώνει ενέργειες και καταστάσεις όπως τρέξιμο, φόβος (Bierwisch , 1970).
- Η μορφολογική κατηγορία Χρόνος του ρήματος επίσης δεν μπορεί να οριστεί με βάση σημασιολογικά και μόνο κριτήρια (Comrie, 1985).

Κατάκτηση της Γραμματικής (5 από 23)

- Η κατάκτηση της γραμματικής θεωρείται ιδιαίτερα περίπλοκο επίτευγμα γιατί ούτε οι βασικές μονάδες οργάνωσής της ούτε οι αρχές χρήσης αυτών των μονάδων είναι άμεσα φανερές στις προτάσεις που ακούει το παιδί. Όταν π.χ. ακούσει μια πρόταση όπως η γάτα κυνήγησε το ποντίκι, το παιδί αντιλαμβάνεται τα νοήματα που εκφράζονται και ίσως και φαινόμενα όπως ότι υπάρχουν διαφορετικές λέξεις σε συγκεκριμένη σειρά.

Κατάκτηση της Γραμματικής (6 από 23)

Μονόλεξες εκφράσεις

- Σε μια πρώτη φάση της ανάπτυξης, η ομιλία του παιδιού αποτελείται μόνο από εκφράσεις της μιας λέξης. Σύμφωνα με έρευνες (Dromi, 1987), οι πρώτοι συνδυασμοί λέξεων εμφανίζονται μετά τη συστηματική χρήση ενός λεξιλογίου τουλάχιστον τριακοσίων λέξεων -και όχι μόνο πενήντα όπως υποτίθετο παλαιότερα.

Κατάκτηση της Γραμματικής (7 από 23)

Μονόλεξες εκφράσεις

- Το γεγονός αυτό οδήγησε ορισμένους/ες στο να ονομάσουν αυτή την περίοδο των μονόλεξων εκφράσεων στάδιο της ολοφραστικής ομιλίας, δηλαδή της ομιλίας όπου ολόκληρες φράσεις συμπυκνώνονται σε μια λέξη (Rodgon, 1976).

Κατάκτηση της Γραμματικής (8 από 23)

Μονόλεξες εκφράσεις

- Το ουσιαστικό ωστόσο ερώτημα είναι εάν το στάδιο αυτό μπορεί να θεωρηθεί το πρώτο στην ανάπτυξη της γραμματικής. Ορισμένοι/ες υποθέτουν μια υποκείμενη συντακτική οργάνωση σε αυτές τις μονόλεξες εκφράσεις (Scollon, 1976), τις οποίες ερμηνεύουν συνεπώς ως ισοδύναμες με φράσεις και προτάσεις.

Κατάκτηση της Γραμματικής (9 από 23)

Μονόλεξεις εκφράσεις

- Πέρα ωστόσο από τα προβλήματα που προκύπτουν κάθε φορά που οι ενήλικες ερευνητές/ριες υποθέτουν τι εννοεί το παιδί, είναι πολλοί/ές εκείνοι/ες που απορρίπτουν την ένταξη αυτής της φάσης στη μελέτη της ανάπτυξης της σύνταξης για τον απλό λόγο ότι οι μονόλεξεις εκφράσεις δε συνιστούν εκ των πραγμάτων συντακτικές δομές - δηλαδή συνδυασμούς λέξεων (Bloom, 1973).

Κατάκτηση της Γραμματικής (10 από 23)

Οι πρώτοι συνδυασμοί λέξεων

- Στη μελέτη της Bloom (1973) για τη φάση των μονολέξεων εκφράσεων, βρίσκουμε αρκετά παραδείγματα όπως η παράθεση για πρώτη φορά των λέξεων neck (-λαιμός) και up (-πάνω) για να απαιτήσει να της κλείσουν το φερμουάρ του παλτού της έως πάνω στο λαιμό.

Κατάκτηση της Γραμματικής (11 από 23)

Οι πρώτοι συνδυασμοί λέξεων

- Περιορισμένες συντακτικές γνώσεις έχει, για παράδειγμα, υποθέσει ο Braine (1963) όταν θεώρησε ότι ένα είδος πολύ απλής σύνταξης διέπει την παραγωγή των πρώτων προτάσεων -μια σύνταξη που βασίζεται σε συνδυασμούς δύο ειδών από λέξεις, τις οποίες αποκάλεσε ανοιχτές και αξονικές.

Κατάκτηση της Γραμματικής (12 από 23)

Οι πρώτοι συνδυασμοί λέξεων

- Ο Brown (1973) συστηματοποίησε λοιπόν τη χρήση του λεγομένου μέσου μήκους του εκφωνήματος (ΜΜΕ ή MLU στα αγγλικά) ως αναπτυξιακού δείκτη. Το μήκος υπολογιζόταν συνήθως με βάση τον αριθμό των μορφημάτων, αν και σε μορφολογικά περίπλοκες γλώσσες όπως η ελληνική θεωρήθηκε πιο ρεαλιστική η μέτρηση με βάση τον αριθμό των λέξεων (Stephany, 1985).

Κατάκτηση της Γραμματικής (13 από 23)

Οι πρώτοι συνδυασμοί λέξεων

- Πολλά ωστόσο στοιχεία έδειξαν αργότερα ότι οι παρατηρήσεις αυτές είχαν μειωμένη αξία, εφόσον αφορούσαν την αγγλική και μόνο γλώσσα. Για παράδειγμα, υπάρχουν γλώσσες όπως η ελληνική όπου τα πρώτα μορφήματα -δηλαδή οι γραμματικές καταλήξεις- παρατηρούνται πολύ νωρίς (Stephany, 1981). Ακόμη, η παθητική εμφανίζεται νωρίτερα με ορισμένα ρήματα και αργότερα με άλλα (Pinker, 1989).

Κατάκτηση της Γραμματικής (14 από 23)

Η τηλεγραφική ομιλία

- Τα άρθρα παραλείπονται και στους απλοποιημένους κώδικες συναλλαγής -τις λεγόμενες γλώσσες pidgin- που χρησιμοποιούν οι ιθαγενείς των αποικιών και οι οποίοι κώδικες αποτελούν παραλλαγές γνωστών γλωσσών όπως η γαλλική και η αγγλική (Sankoff & Laberge, 1973).

Κατάκτηση της Γραμματικής (15 από 23)

Η τηλεγραφική ομιλία

- Τηλεγραφικού τύπου θεωρούνται και οι νοηματικές γλώσσες που χρησιμοποιούν τα κωφά άτομα (Newport, 1982), ακόμη και η νοηματική γλώσσα που εφεύραν εξ αρχής τα κωφά παιδιά που ποτέ δε διδάχτηκαν μια προφορική ή νοηματική γλώσσα και που μελέτησαν οι Goldin-Meadow & Feldman (1977)

Κατάκτηση της Γραμματικής (16 από 23)

Σύνθετες προτάσεις

- Σε γενικές γραμμές, η παρατακτική σύνταξη φράσεων και προτάσεων φαίνεται πως είναι ευκολότερη από την υποτακτική. Έτσι προτάσεις που εμπεριέχουν σύνδεση φράσεων με το παρατακτικό και φαίνονται να είναι οι πρώτες σύνθετες προτάσεις των παιδιών (Bowerman, 1979).

Κατάκτηση της Γραμματικής (17 από 23)

Σύνθετες προτάσεις

- Μολονότι οι προτάσεις με που εμφανίζονται σχετικά νωρίς, φαίνονται αρκετά πιο δύσκολες από τις προτάσεις με και (Slobin, 1982). Τα παιδιά τείνουν μάλιστα να απλοποιούν τις προτάσεις με που σε προτάσεις με το «και». Επισημάνουμε ήδη ότι αυτό παρατηρείται ακόμη κι όταν τους ζητηθεί να μιμηθούν απευθείας προτάσεις με «που».

Κατάκτηση της Γραμματικής (18 από 23)

Σύνθετες προτάσεις

- Οι δομές με και μπορούν γενικότερα να χρησιμοποιηθούν στη θέση διαφόρων άλλων δομών, όπως είναι χαρακτηριστικά οι προτάσεις με αιτιολογικούς συνδέσμους και στην ελληνική και σε άλλες γλώσσες (Peterson & McCabe 1988). Μάλιστα οι διάφορες μορφές της υποτακτικής σύνταξης δεν είναι τόσο καθολικές στις γλώσσες του κόσμου όσο η παρατακτική σύνταξη.

Κατάκτηση της Γραμματικής (19 από 23)

Καθολικά στοιχεία της ανάπτυξης

- Αρκετές μελέτες έχουν δείξει ότι τα παιδιά ακολουθούν καταρχήν μια αυστηρή σειρά των όρων ανεξάρτητα από το εάν η μητρική τους γλώσσα χαρακτηρίζεται από μια καθορισμένη ή μια ελεύθερη σειρά όρων (Gleitman & Wanner 1982). Το φαινόμενο αυτό παρατηρήθηκε ακόμη και στη νοηματική γλώσσα που δημιούργησαν τα κωφά παιδιά που αναφέρουν οι Goldin-Meadow & Feldman (1977).

Κατάκτηση της Γραμματικής (20 από 23)

Καθολικά στοιχεία της ανάπτυξης

- Η υπόθεση ότι τα παιδιά βασίζονται καταρχήν στη σειρά των γραμματικών όρων και όχι στις μορφολογικές διαφοροποιήσεις των λέξεων θεωρούνταν έως πρόσφατα δεδομένη (Pinker, 1982) έως ότου οι Slobin & Bever (1982) έδειξαν ότι το αντίθετο συμβαίνει με τα παιδιά που μαθαίνουν τουρκικά, μια γλώσσα με κατεξοχήν μορφολογική γραμματική.

Κατάκτηση της Γραμματικής (21 από 23)

- Η πιο γνωστή και αποδεκτή διατύπωση της ορθολογιστικής λογικής σήμερα είναι η θεωρία της σημασιολογικής εκκίνησης (semantic bootstrapping) που έχει επεξεργαστεί ο Pinker (1984). Το ίδιο το έργο του Pinker έχει μια πολλαπλή αξία, μεταξύ άλλων γιατί επαναδιατυπώνει λεπτομερώς βασικά αξιώματα της ορθολογιστικής λογικής, που θεωρείται ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη σε οποιαδήποτε απόπειρα ερμηνείας της μάθησης της γραμματικής.

Κατάκτηση της Γραμματικής (22 από 23)

- Η ιδέα του Chomsky (1981) ότι ο μηχανισμός κατάκτησης της γλώσσας είναι ταυτόσημος με την καθολική γραμματική αντιπροσωπεύεται σήμερα στη θεωρία της εδραίωσης παραμέτρων, η οποία απορρέει από τη γλωσσολογική θεωρία της κυβέρνησης και αναφορικής σύνδεσης.

Κατάκτηση της Γραμματικής (23 από 23)

- Εάν αποδεχτούμε τέτοιες θεωρητικές περιγραφές της γραμματικής -όπως έκανε χαρακτηριστικά η Bowerman (1973)- τότε δεν προκύπτει κανένα σοβαρό ερμηνευτικό πρόβλημα για τη μάθηση της γλώσσας, εφόσον οι κατηγορίες που κατακτά το παιδί θεωρούνται ίδιου τύπου με αυτές των ενηλίκων. Το μόνο πρόβλημα σε μια τέτοια περίπτωση είναι το εάν είναι έγκυρη μια τέτοια γλωσσολογική αντίληψη της γραμματικής και, συνεπώς, και οι περιγραφές της παιδικής γλώσσας.

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (1 από 13)

- Σύμφωνα με τις συνεχείς θεωρίες, τα παιδιά θεωρείται ότι έχουν γνώση των γραμματικών κατηγοριών από τα πολύ πρώιμα στάδια (Bloom, 1994).
- Ο στόχος του παιδιού είναι να αποδώσει συγκεκριμένες λέξεις στις σωστές γραμματικές κατηγορίες και έπειτα να τις χρησιμοποιήσει με τους κατάλληλους συντακτικούς κανόνες.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (2 από 13)

- Ο Macnamara (1972) υποστήριξε ότι στο πρώτο στάδιο το παιδί εστιάζεται σε μεμονωμένες λέξεις περιεχομένου. Με αυτό τον τρόπο αποκτάται ένα μικρό λεξικό. Στο στάδιο αυτό αγνοούνται οι πληροφορίες που αναφέρονται στη διάταξη των λέξεων.
- Το παιδί μπορεί να συνδυάσει τις σημασίες των μεμονωμένων λέξεων με το περιεχόμενο, για να προσδιορίσει την προτεινόμενη από τον ομιλητή σημασία της.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (3 από 13)

- Μια άποψη είναι ότι πρωτογενής βάση της σύνταξης είναι έμφυτη. Ο Pinker (1989) υποστήριξε ότι η γνώση γύρω από τις συντακτικές κατηγορίες είναι εγγενής. Τα παιδιά γνωρίζουν ότι τα ουσιαστικά αναφέρονται στα αντικείμενα και τα ρήματα σε πράξεις.
- Ο Pinker υποστήριξε ότι το παιδί μαθαίνει πρώτα τη σημασία ορισμένων λέξεων περιεχομένου και τις χρησιμοποιεί για να δομήσει τις σημασιολογικές αναπαραστάσεις ορισμένων απλών εισιόντων προτάσεων.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (4 από 13)

- Πρώτον, η θεωρία βασίζεται στο γεγονός ότι το παιδί ακούει πλήθος εκφωνήσεων από νωρίς, οι οποίες περιλαμβάνουν εύκολα αναγνωρίσιμους δράστες και πράξεις που σχετίζονται με ό,τι κοιτάζει το παιδί. (Gleitman, 1990). Δεύτερον, η Bowerman (1990) έδειξε ότι υπήρχε ελάχιστη διαφορά στη σειρά απόκτησης των ρημάτων τα οποία, όπως προβλέπει η θεωρία της σημασιολογικής εκκίνησης, θα πρέπει να είναι ευκολότερο για τα παιδιά να τα συσχετίσουν με θεματικούς ρόλους, συγκριτικά με αυτά που θα πρέπει να είναι πιο δύσκολα.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (5 από 13)

- Τρίτον, ο Braine (1988) σε λεπτομερείς ανασκοπήσεις της θεωρίας του Pinker, αμφισβήτησε την ανάγκη για σημασιολογική εκκίνηση και εξέτασε όσα στοιχεία αμφισβητούν την ύπαρξη των πολύ πρώιμων κανόνων δόμησης φράσεων.
- Ο Braine συμπέρανε ότι η θεωρία της σημασιολογικής αφομοίωσης (Schlesinger, 1988) ερμηνεύει καλύτερα την πρώιμη συντακτική ανάπτυξη, επειδή δεν χρειάζεται να αξιώνει την ύπαρξη εγγενών δομών.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (6 από 13)

- Σύμφωνα με τη δομική-σημασιολογική άποψη ή την άποψη κατά την οποία προηγείται η σημασία, οι γραμματικές τάξεις δομούνται αρχικά πάνω σε σημασιολογική βάση (Macnamara, 1982).
- Αυτό σημαίνει ότι τα πρώτα στάδια της γλωσσικής ανάπτυξης είναι μη-συντακτικά (Goodluck, 1991). Μια χονδρική διάκριση είναι ότι τα ουσιαστικά αντιστοιχούν σε αντικείμενα, τα επίθετα σε ιδιότητες και τα ρήματα σε πράξεις.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (7 από 13)

- Έτσι, μια από τις βασικότερες αδυναμίες μιας σημασιολογικής προσέγγισης για την πρώιμη γραμματική είναι ότι η σημασιολογία από μόνη της δεν μπορεί να μια αποτελέσει άμεση βάση για τη σύνταξη. Ωστόσο, ενδέχεται οι πρώιμες σημασιολογικές κατηγορίες να υποστηρίζουν τις συντακτικές κατηγορίες (McShane, 1991). Η κατηγορία «ουσιαστικό» πιθανώς βασίζεται σε μια σημασιολογική κατηγορία «αντικειμενικότητας» (Gentner, 1982).

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (8 από 13)

- Μολονότι θα ήταν πρόωρο να απορρίψουμε την άποψη ότι οι συντακτικές κατηγορίες αναπτύσσονται ως πρωτότυπα, βασισμένα σε σημασιολογικές πληροφορίες, ανακύπτει πλέον μια άλλη άποψη (Bloom, 1994).
- Πιο πρόσφατες μελέτες δίνουν έμφαση στο πώς τα παιδιά μπορούν να αποκτήσουν τις συντακτικές κατηγορίες πολύ νωρίς, με ελάχιστες ή και καθόλου σημασιολογικές πληροφορίες.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (9 από 13)

- Αυτή η νέα προσέγγιση στην απόκτηση συντακτικών κατηγοριών υποστηρίζει ότι τα παιδιά εκτελούν μια ανάλυση κατανομής των εισερχόμενων στοιχείων (Levy & Schlesinger, 1988).
- Αυτή η προσέγγιση δείχνει πώς οι συντακτικές κατηγορίες μπορούν να αποκτηθούν, χωρίς την έκδηλη γνώση συντακτικών κανόνων, ή σημασιολογικών πληροφοριών. (Pinker, 1984)

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (10 από 13)

- Σύντομα μετά την έκρηξη του λεξιλογίου, εμφανίζονται οι πρώτες εκφορές δυο λέξεων. Υπάρχει μια διαβάθμιση μεταξύ των εκφορών μιας και δύο λέξεων ως προς τον τρόπο, με τον οποίο τοποθετούνται δυο μεμονωμένες λέξεις η μια δίπλα στην άλλη (Bloom, 1973). Τα παιδιά παραμένουν στη φάση των δύο λέξεων για κάποιο χρονικό διάστημα. Οι πρώιμες έρευνες επικεντρώθηκαν στην αποκάλυψη της γραμματικής που υποστηρίζει την πρώιμη γλώσσα.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (11 από 13)

- Παρόλα αυτά, θα ήταν λάθος να χαρακτηρίζαμε τον τηλεγραφικό λόγο ως λόγο, που αποτελείται μόνο από σημασιολογικά σημαντικές λέξεις περιεχομένου. Ο Braine (1963) μελέτησε τρία παιδιά από τη στιγμή που ξεκίνησαν να σχηματίζουν εκφωνήσεις δυο λέξεων (περίπου στην ηλικία των 20 μηνών). Αναγνώρισε ένα μικρό αριθμό αυτών, τις οποίες αποκάλεσε λέξεις κλειστής τάξης (pivot words). Αυτές ήταν λέξεις συχνά χρησιμοποιούμενες και εμφανιζόμενες πάντα στην ίδια σταθερή θέση σε κάθε πρόταση.

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (12 από 13)

- Η εμφανής αποτυχία των καθαρά συντακτικών προσεγγίσεων της πρώιμης ανάπτυξης και η αναδυόμενη έμφαση στο σημασιολογικό πλούτο των πρώιμων εκφορών, οδήγησαν στο να δοθεί έμφαση στις σημασιολογικές ερμηνείες των πρώιμων γραμματικών (Schlesinger, 1971). Κάποιες πτυχές της γραμματικής του Brown (1973) απορρέουν επίσης από αυτό: για παράδειγμα, παρατήρησε ότι το 75% των εκφορών των δυο λέξεων μπορεί να περιγραφεί με έντεκα σημασιολογικές σχέσεις .

Πρώιμη Συντακτική Ανάπτυξη (13 από 13)

- Έχει προταθεί πρόσφατα ότι οι πρώιμες εκφορές των παιδιών είναι πολύ περισσότερο περιορισμένες από όσο συχνά πιστευόταν (Messer, 2000). Πιθανόν οι πρώιμες πολύ-λεκτικές εκφορές απλώς να αντανακλούν στατιστικά τους πιο συνηθισμένους τύπους εκφορών που ακούνε. Σύμφωνα με αυτήν την άποψη τα παιδιά διαθέτουν μια πολύ λιγότερο τυπική γραμματική από ό,τι υποτίθεται συνήθως. (Pine & Lieven, 1997).

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (1 από 13)

- Ο Chomsky (1957) διέκρινε τους προαιρετικούς και τους υποχρεωτικούς μετασχηματισμούς. Οι υποχρεωτικοί μετασχηματισμοί ήταν αυτοί, χωρίς τους οποίους η πρόταση θα γινόταν αγραμματική. Παραδείγματα περιλαμβάνουν μετασχηματισμούς που εισήχθησαν, προκειμένου να διαχειριστούν τη συμφωνία ως προς τον αριθμό ανάμεσα σε ουσιαστικά και ρήματα και την εισαγωγή του «do» σε αποφατικές προτάσεις και σε ερωτήσεις.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (2 από 13)

- Άλλα πειράματα, κατά την ίδια περίπου χρονική περίοδο, υποστήριξαν την ιδέα αυτή. Οι Savin και Perchopock (1965) βρήκαν ότι οι προτάσεις με περισσότερους μετασχηματισμούς απαιτούσαν περισσότερο μνημονικό χώρο. Όσο πιο σύνθετη ήταν μια πρόταση από μετασχηματιστικής άποψης, τόσο λιγότερα στοιχεία μπορούσαν να θυμηθούν ταυτόχρονα οι συμμετέχοντες από έναν κατάλογο άσχετων λέξεων.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (3 από 13)

- Ο Slobin (1966) πραγματοποίησε ένα πείραμα παρόμοιο με το αρχικό πείραμα αντιστροφής του μετασχηματισμού των Miller και McKean. Ο Slobin εξέτασε την επεξεργασία όσων προτάσεων αποκαλούμε αναστρέψιμες και μη αναστρέψιμες παθητικές προτάσεις. Μια αναστρέψιμη παθητική πρόταση είναι μία, στην οποία το υποκείμενο και το αντικείμενο μπορούν να αντιστραφούν, ενώ η πρόταση εξακολουθεί να έχει πραγματικό νόημα.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (4 από 13)

- Για τους παλαιότερους ψυχογλωσσολόγους, που εξακολουθούσαν να είναι επηρεασμένοι από απόψεις της μετασχηματιστικής γραμματικής, -όπως η αυτονομία της σύνταξης- η διαδικασία κατανόησης της γλώσσας αποτελούσε μια απλή ιστορία (Fodor, Bever & Garrett, 1974). Πρώτον, αναγνωρίζουμε τις λέξεις βάσει αντιληπτικών δεδομένων.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (5 από 13)

- Επιπρόσθετα, οι άνθρωποι θεωρούν πιο εύκολο το να διαβάζουν μια σειρά κάθε φορά, αν κάθε σειρά αντιστοιχεί σε μια βασική συνιστώσα (Anderson, 2000).
- Υπάρχει μια επίδραση φραστικού ορίου στην ανάκληση λέξεων: είναι πιο εύκολο να ανακαλεί κανείς λέξεις μέσα από τη φράση, της οποίας γίνεται επεξεργασία, ανεξάρτητα από τον αριθμό των λέξεων στη φράση (Carplan, 1972).

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (6 από 13)

- Οι πιο πρώιμες λεπτομερείς αναφορές για την ιδέα αυτή δόθηκαν από τους Bever (1970) και Fodor και Garrett (1967). Οι ερευνητές αυτοί κατέγραψαν λεπτομερώς μια σειρά στρατηγικών συντακτικής ανάλυσης και κατηγοριοποίησης, εφαρμόζοντας μόνο συντακτικά βοηθήματα. Πιθανόν το απλούστερο παράδειγμα είναι ότι, όταν βλέπουμε ή ακούμε ένα προσδιοριστή, όπως είναι το «the» ή το «a», γνωρίζουμε ότι μόλις άρχισε μια ονοματική φράση.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (7 από 13)

- Οι Fodor, Bever και Garrett (1974) ανέπτυξαν αυτού του είδους την προσέγγιση σε μια, από τις μελέτες που άσκησαν τη μεγαλύτερη επίδραση στην ιστορία της ψυχογλωσσολογίας. Υποστήριξαν ότι ο στόχος της συντακτικής ανάλυσης και κατηγοριοποίησης ήταν να ανακτήσει την υποκείμενη, βαθειά δομή μιας πρότασης.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (8 από 13)

- Ένα είδος διαδραστικού μοντέλου, που ονομάζεται περιοριστική προσέγγιση, έχει γίνει πρόσφατα πολύ δημοφιλές (MacDonald, 1994).
- Κατά την ερμηνεία αυτή, ο επεξεργαστής χρησιμοποιεί πολλαπλές πηγές πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων συντακτικών, σημασιολογικών, διαλογικών και βασισμένων στη συχνότητα πληροφοριών, που αποκαλούνται περιορισμοί.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (9 από 13)

- Οι Ferreira και Clifton (1986) περιέγραφαν ένα πείραμα που υποδεικνύει ότι οι σημασιολογικοί παράγοντες δεν μπορούν να μας εμποδίσουν από τις διαδρομές. Επίσης υποστήριξαν ότι οι σημασιολογικές πληροφορίες δεν αποτρέπουν ή προκαλούν μία διαδρομή, αλλά μπορούν να επιταχύνουν την επανάκαμψη από αυτή. Η δυσκολία που προκαλείται από την αμφισημία διαρκεί πολύ λίγο και επιλύεται κατά την ανάγνωση της λέξης που ακολουθεί το ρήμα, δηλαδή το «by» (Clifton & Ferreira, 1989).

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (10 από 13)

- Ο Grodzinsky (2000) παρουσίασε λεπτομερώς την υπόθεση της απαλοιφής των ιχνών. Η υπόθεση αυτή υποστηρίζει ότι τα άτομα με αγραμματικό έλλειμμα κατανόησης παρουσιάζουν δυσκολίες στον υπολογισμό της σχέσης ανάμεσα στα στοιχεία μιας πρότασης, που έχουν μετακινηθεί από ένα γραμματικό μετασχηματισμό και την προέλευσή τους (ίχνος), όπως και στην κατασκευή των υψηλότερων τμημάτων του δέντρου της συντακτικής ανάλυσης.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (11 από 13)

- Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη άποψη, το πρότυπο των παρατηρούμενων μειονεξιών εξαρτάται από το βαθμό μείωσης της γλωσσικής ικανότητας και τη δομική περιπλοκότητα των υπό επεξεργασία προτάσεων (Miyake, Carpenter & Just, 1994).
- Ειδικότερα, αυτοί οι περιορισμένοι υπολογιστικοί πόροι δηλώνουν ότι τα άτομα με έλλειμμα στη συντακτική κατανόηση πάσχουν από περιορισμένη διαθεσιμότητα των υλικών.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (12 από 13)

- Οι λέξεις περιεχομένου είναι ευαίσθητες στη συχνότητα, σε ένα έργο διατύπωσης λεξιλογικών κρίσεων, οι λειτουργικές λέξεις όμως όχι. Για λίγο καιρό πιστευόταν ότι το πρότυπο αυτό δεν παρατηρείται σε ασθενείς με αγραμματισμό (Bradley, Garrett & Zurif, 1980). Αντίθετα, οι αγραμματικοί ασθενείς είναι ευαίσθητοι στη συχνότητα των λειτουργικών λέξεων, καθώς και στη συχνότητα των λέξεων περιεχομένου.

Κατανόηση Δομής των Προτάσεων (13 από 13)

- Η Tyler (1985) παρείχε ενδείξεις ότι ορισμένα τουλάχιστον ελλείμματα σε μερικούς ασθενείς προκύπτουν από κάποιο έλλειμμα στις διεργασίες της προσοχής. Εξέτασε την κατανόηση συντακτικών και σημασιολογικών ανωμαλιών σε αφασικούς ασθενείς. Σύγκρινε την επίδοση σε μια on-line μέτρηση (παρακολούθηση για την εμφάνιση μιας συγκεκριμένης λέξης) με μια off-line μέτρηση (εντοπισμός μιας ανωμαλίας ετο τέλος της πρότασης).

Βιβλιογραφία (1 από 5)

- Anderson, J.R. (2000). *Cognitive psychology and its implications (5th Edn.)*. New York: W.H. Freeman.
- Bever, T.G. (1970). The cognitive basis for linguistic structures. In J.R. Hayes (Ed.), *Cognition and the development of language (pp. 279-362)*. New York: Wiley.
- Bierwisch M. (1970). «Semantics» στο J. Lyons (ed.) *New Horizons in Linguistics*, New Harmondsworth: Penguin.
- Bloom, L. (1973). *One word at a time: The use of single word utterances before syntax*. The Hague: Mouton.
- Bloom, P. (1994). Recent controversies in the study of language acquisition. In M.A. Gernsbacher (Ed.), *Handbook of psycholinguistics (pp. 741- 780)*. San Diego: Academic Press.
- Bowerman, M. (1973). *Learning to talk: A cross linguistic study of early syntactic development, with special reference to Finnish*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bowerman M. (1979). «*The acquisition of complex sentences*», στο Fletcher & Garman (eds.).
- Bowerman, M. (1990). Mapping thematic roles onto syntactic functions: Are children helped by innate linking rules? *Linguistics*, 28, 1253-1289.
- Bradley, D.C., Garrett, M.F., & Zurif, E.B. (1980). Syntactic deficits in Broca's aphasia. In D. Caplan (Ed.), *Biological studies of mental processes (pp. 269-286)*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Braine M.D.S. (1963), «The ontogeny of English phrase structure: the first phase», *Language*, 39, 1-14.
- Braine. M.D.S. (1976). «Children's first word combinations». *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 41 (1, Serial No. 164).

Βιβλιογραφία (2 από 5)

- Braine, M.D.S. (1988). Modeling the acquisition of linguistic structure. In Y. Levy, I.M. Schlesinger, & M.D.S. Braine (Eds.), *Categories and processes in language acquisition* (pp. 217-259). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Brown, R. (1973). *A first language: The early stages*. London: George Allen & Unwin.
- Bybee-Hooper J.L. (1979), «Child morphology and morphophonemic change», *Linguistics*, 17, 21-50.
- Caplan, D. (1972). Clause boundaries and recognition latencies. *Perception and Psychophysics*, 12, 73-76.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on government and binding*. Dordrecht: Foris.
- Clifton, C., & Ferreira, F. (1989). Ambiguity in context. *Language and Cognitive Processes*, 4, 77-103.
- Comrie, B. (1985). *Tense*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dromi, E. (1987). *Early Lexical Development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ferreira, F., & Clifton, C. (1986). The independence of syntactic processing. *Journal of Memory and Language*, 25, 348-368.
- Fodor, J.A., Bever, T.G., & Garrett, M.F. (1974). *The psychology of language*. New York: McGraw- Hill.
- Fodor, J.A., & Garrett, M.F. (1967). Some syntactic determinants of sentential complexity. *Perception and Psychophysics*, 2, 289-296.

Βιβλιογραφία (3 από 5)

- Gentner, D. (1982). Why nouns are learned before verbs: Linguistic relativity vs. natural partitioning. In S.A. Kuczaj (Ed.), *Language development: Vol. 2. Language, thought, and culture* (pp. 301-334). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Gleitman, L.R. (1990). The structural sources of word meaning. *Language Acquisition*, 1, 355.
- Gleitman, L.R., & Wanner, E. (1982). Language acquisition: The state of the state of the art. In E. Wanner & L.R. Gleitman (Eds.), *Language acquisition: The state of the art* (pp. 3-48). Cambridge: Cambridge University Press.
- Goldin-Meadow S. & Feldman H. (1977). «The development of language-like communication without a language model». *Science*, 197, 401-403.
- Goodluck, H. (1991). *Language acquisition: A linguistic introduction*. Oxford: Blackwell.
- Grodzinsky, Y. (2000). The neurology of syntax: Language use without Broca's area. *Behavioral and Brain Sciences*, 23, 1-71.
- Jakobson, R. (1968). *Child Language, Aphasia and Phonological Universals*. The Hague: Mouton.
- Levy, Y. (1988). The nature of early language: Evidence from the development of Hebrew morphology. In Y. Levy, I.M. Schlesinger, & M.D.S. Braine (Eds.), *Categories and processes in language, acquisition* (pp. 73-98). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- MacDonald, M.C. (1994). Probabilistic constraints and syntactic ambiguity resolution. *Language and Cognitive Processes*, 9, 157-201.

Βιβλιογραφία (4 από 5)

Macnamara, J. (1972). Cognitive basis of language learning in infants. *Psychological Review*, 79, 1-13.

Macnamara, J. (1982). *Names for things: A study of human learning*. Cambridge, MA: MIT Press.

McShane, J. (1991). *Cognitive development*. Oxford: Blackwell.

Messer, D. (2000). State of the art: Language acquisition. *The Psychologist*, 13, 138-143.

Miyake, A., Carpenter, P.A., & Just, M.A. (1994). A capacity approach to syntactic comprehension disorders: Making normal adults perform like aphasic patients. *Cognitive Neuropsychology*, 11, 671-717.

Newport E.L. (1982), «Task specificity in language learning? Evidence from speech perception and American sign language», στο *Wanner & Gleitman (eds.)*, 450-486.

Pine, J., & Lieven, E. (1997). Lexically-based learning and early grammatical development. *Journal of Child Language*, 24, 187-219.

Pinker, S. (1982). «A theory of the acquisition of lexical-interpretive grammars» στο *Bresnan (ed.)*.

Pinker, S. (1984). *Language learnability and language development*. Cambridge, MA: MIT Press.

Pinker S. (1989), *Learnability and Cognition: The Acquisition of Argument Structure*, Cambridge, Mass: MIT Press/Bradford Books.

Pinker, S. (1989). *Learnability and cognition*. Cambridge, MA: MIT Press.

Rodgon M. (1976), *Single-word Usage, Cognitive Development and the Beginnings of Combinatorial Speech*, Cambridge: Cambridge University Press.

Βιβλιογραφία (5 από 5)

- Sankoff G. & Laberge S. (1973), «On the acquisition of native speakers by a language», *Kivung*, 6, 32-47.
- Savin, H.B., & Perchonock, E. (1965). Grammatical structure and the immediate recall of English sentences. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 4, 348-353.
- Schlesinger, I.M. (1971). Production of utterances and language acquisition. In D.I. Slobin (Ed.), *The ontogenesis of grammar (pp. 63-102)*. New York: Academic Press.
- Schlesinger, I.M. (1988). The origin of relational categories. In Y. Levy, I.M. Schlesinger, & M.D.S. Braine (Eds.), *Categories and processes in language acquisition (Pp. 121-178)*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Scollon R. (1976), *Conversations with a One Year Old*, Honolulu: University of Hawaii Press.
- Slobin, D.I. (1966). Grammatical transformations and sentence comprehension in childhood and adulthood. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 5, 219-227.
- Slobin D.I. (1982), «*Universal and particular in the acquisition of language*» < Wanner & Gleitman (eds.), 128-172.
- Stephany U. (1981), «Verbal grammar in Modern Greek child language», στο P.S. Dale & D. Ingram (eds.) *Child Language: An International Perspective*, Baltimore: University Press Park, 45-57.
- Stephany U. (1985), *Aspekt, Tempos und Modalitat: eine Studie der Entwicklung der Verbalgrammatik in der neugriechischen Kindersprache*, Tübingen: Gunter Narr.
- Tyler, L.K. (1985). Real-time comprehension processes in agrammatism: A case study. *Brain and Language*, 26, 259-275.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Ευγενία Τόκη. Γλωσσική Ανάπτυξη.

Έκδοση: 1.0 Ιωάννινα, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO131/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κλπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ταφιάδης Διονύσιος
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης